

SAMOUPRAVA

Glasilo Županske zveze v Ljubljani

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Letna naročnina znaša za občine . . . . . Din 100.—,
za vse ostale . . . . . Din 40.—.

Uredništvo in uprava se nahajata v prostorih Županske
zveze v Ljubljani, mestno načelstvo.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon štev. 30-22.

LETO II.

LJUBLJANA, DNE 15. OKTOBRA 1934.

STEV. 19.—20.

VSEBINA: Jugoslovenskemu narodu. — Dr. Š. A.: Inkorporacija okolice mestom. — Dr. Henrik Steska: O organizaciji državne uprave v pokrajini in v okraju. — Dr. V. K.: Uredba o občinskih uslužbencih. — Vprašanja in odgovori. — Razno.

Jugoslovenskemu narodu!

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4 popoldne v Marseillu kot žrtev podlega atentata.

S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, radi katerega se je napolil v zavezniško Francijo.

Na prestol kraljevine Jugoslavije je po členu 36 ustave stopil njegov prvorojeni sin Nj. Vel. kralj Peter II.

Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi čl. 45 ustave kraljevsko oblast, je sklicala Narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu člena 59 in čl. 42 ustave.

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljubju zapustil našemu narodu tole sporočilo:

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovanski narod, da to svežo zapoved zvesto in spošljivo izpolni.

9. oktobra l. 1934. v Beogradu.

Predsednik ministrskega sveta N. Uzunović s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragulin Kojić s. r.; prosvetni minister dr. Ilija Šumenković s. r.; pravosodni minister Božidar Maksimović s. r.; minister za telesno vzgojo naroda dr. Orga Andjelinović s. r.; minister za Irgovino in industrijo Juraj Demetrović s. r.; finančni minister dr. Djordjević s. r.; minister za gradnje dr. Stjepan Srkulj s. r.; notranji minister Živojin Lazić s. r.; minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. Novak s. r.; minister vojske in mornarice armijski general M. Milovanović s. r.; minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanski s. r.; prometni minister Ognjen Kuzmanović s. r.

Dr. Š. A.:

Inkorporacija okolice mestom

Dne 23. septembra 1934 je slopil v veljavo novi zakon o mestnih občinah. Zgrajen na istih načelih kakor zakon o selskih občinah, se loči od slednjega v glavnem v tem, da daje mestni občini večjo avtonomijo, širšo finančno oblast in (vsaj delno) pristojnost občupravnega oblastva prve stopnje, ter da jo izloča iz sreske zveze in podreja neposredno banski upravi odnosno resornim ministrstvom. O značilnostih novega zakona, zlasti o razlikah med mestnimi in ostalimi občinami po sedanjem stanju bo »Samouprava« prinesla v prihodnji številki pojasnila, kolikor so potrebna podeželskim občinskim upravam. Danes nas kot najbolj aktualna zanima »inkorporacija okolice«.

Kakor lani pri podeželskih, tako se mora namreč letos pri mestnih občinah pričeti reorganizacija občine z določitvijo njenega teritorija. Na tej osnovi, s katero bo dan obseg občine, število in struktura njenega prebivalstva, gospodarske, kulturne in socialne potrebe tega prebivalstva in njegova davčna moč, se bo nato postopoma zgradila, odnosno preosnovala vsa uprava občine, izvolili njeni organi, s statuti organizirali uradi ter presmerila komunalna politika mesta na potrebe novega okoliša.

A ne oziraje se na novi zakon, je izprememba ozemlja mestnih občin s priključitvijo okolice vprašanje, o katerem se že precej let govori in piše. O važnosti tega vprašanja in o nujnosti njegove rešitve pričajo celi kupi aktov, ki so se v teku zadnjih let nabrali pri oblastvih. Mesta, posebno Ljubljana in Maribor, so po vojni zelo hitro rasla. Prekoračila so že davno svoje politične meje in se širila navzven v smerih, diktiranih po razpoložljivem terenu in njega sposobnosti za poselitev, po prometnih zvezah in po gospodarskih prilikah naseljujočega se ljudstva. V tej rasli so se mesta z najbližnjimi vasmi že spojila, jim vzela kmetijski značaj in se strnila z njimi v neločljivo krajevno enoto. Enako je prebivalstvo teh vasi izgubilo svoj prvotni značaj in postalo mestno po vsej svoji gospodarski in socialni strukturi. Širijo se pa mesta še naprej, četudi radi krize danes v počasnejšem tempu, in vedno dalje se umikajo idile kmelijske pokrajine delavnicam in stanovanjskim hišam mestnega prebivalstva.

Privlačna sila mest kot gospodarskih in kulturnih centrov pa je vplivala tudi na njih daljno okolico, v kateri se je baš radi bližine mesta naseljevala obrt in industrija mnogo gostejše nego v podeželju. Ti kraji, od katerih so se mnogi v kratkem času lepo razvili, težijo v svoji rasli umljivo proti mestu, v katerem vidijo ali slutijo že danes svoj bodoči center. Masikje se je daljna okolica približala naraslemu mestu že tako daleč, da se ga dolika in da je njuna popolna spojitev le še vprašanje kratkega desetletja, ali — pač po splošnih gospodarskih prilikah — še krajše dobe.

Javna uprava, ki bi se morala vsaki izpremembi dejanskega naselitvenega stanja čim hitreje prilagoditi, naglemu razvoju mest ni sledila. Meje naših mestnih občin so dosli ožje nego meje mest samih; sploh niso nikjer v banovini meje samoupravnih teles v taki neskladnosti z dejstvi in z zahtevami časa kakor meje mestnih ali okoliških občin. Vzrokov za to odlaganje upravnih korektur je več: konservativnost prebivalstva in fizikalna vztrajnost mase, ki se mora pri vsaki večji akciji in včasih z velikim naporom premagati; komplicirani postopek po prejšnjih občinskih zakonih, ki so zahtevali za vsako izpremembo meje zakonodajni akt in plebiscite; ovire politične narave itd. V zadnjih letih pa se je čakalo na že dolgo napovedano unifikacijo občinskega prava v državi, na nove zakone, ki naj dajo jugoslovanski selski in mestni občini enotno ustavo in odpravijo velike in smotreno enotno upravo ovirajoče razlike med občinami poedinih pravnih področij.

Ta zakon je sedaj tu. Kakor lani zakon o selskih občinah za širše podeželje, tako nudi letos zakon o mestnih občinah za mesta in njih okolico najlepšo priliko, da se zastarele meje občin prilagodijo živim, tolikokrat izraženim in priznanim potrebam naroda, ter da se da njegovim samoupravnim edinicam okvir, ki ne bo cepil in slabil, temveč družil in jačil.

Kakor lani »komasacija občin«, tako je letos »inkorporacija okolice« razburila duhove in povzročila v dnevnem časopisju polemiko, ki pa je žal zelo nestvarna. Čuditi se je treba kratkovidnosti in ozkosrčnosti, ki veje iz teh člankov in gleda le na danes in jutri, ne vidi pa že pojutrišnjega dneva ali celo že jutrišnjega napačno presoja. Če premočimo argumente, iznešene za in proti inkorporaciji, izluščimo iz njih to-le jedro: pridobitnik je proti inkorporaciji, ker bo plačeval v mestni občini več vrst davkov in bo domnevno manj zaslužil, državni uslužbenec je za inkorporacijo, ker bo z njo prišel v višji draginski razred in bo več zaslužil itd. Kje pa je vse drugo?

V naslednjem naj stvarno in s stališča prebivalstva okoliških občin preiščemo, česa ima slednje od priključitve k mestu pričakovali.

Oglejmo si najprej kulturno in gospodarsko stanje tipične okoliške občine in primerjajmo to občino s sred, nje razvito podeželsko. V čem se razlikujeta? V ničemer!

Oglejmo si njene ceste. Nobene razlike ne opazimo napram podeželju. Glavne ceste so poleti prašne, pozimi blatne, radi večjega prometa često v slabšem stanju nego na deželi. Oskrbuje jih sreski cestni odbor kakor pač svoje ostale ceste. Občina stori s svoje strani za izboljšanje bore malo. Za pešce preprost netlakovan hodnik, ali tudi nič. In po teh cestah hodijo dnevno tisoči na delo in z dela. Tudi občinske, stranske in manj

prometne ceste niso v stanju, ki bi ustrezalo željam prebivalstva ali celo pogojem tujkega prometa. **Javna razsvetljava** je po večini skromna; zelo skromni so **javni nasadi**, sprehajališča, javne klopi itd., ako občina že sploh kaj stori za oplešavo kraja in za razvedrilo prebivalstva. Zanimarjeno zunanje lice, zlasti pošta okoliške občine, odganja tujca in ne škoduje le dotični občini sami, temveč tudi meslu in ostali okolici.

Gradi se v večini naših okoliških občin še brez načrta. S tem se kazi že sedaj zunanje lice okolice, onemogočila pa se bo popolnoma smotrena zazidava narašlega mesta. Regulacijski načrt je drag in ne zmore ga vsaka občina. Le v razširjeni mestni občini bo z združenimi silami mogoče smotreno regulirati ves zazidani in nezazidani okoliški kompleks.

Umljivo je, da si okoliška občina s svojimi primitivnimi tehničnimi in zelo omejenimi finančnimi sredstvi ne more graditi in vzdrževati cest in drugih javnih naprav, ki bi ustrezale sodobnim zahtevam. Za to je treba strojev, je treba velikega tehničnega aparata pod vodstvom sposobnega gradbenega urada, kakršnega imajo le mesta in kakršnega je mogoče vzdrževati in ekonomično izrabljati le za večje upravne okoliše. Zato se morejo za okoliško prebivalstvo razmere v tem pogledu s priključitvijo k mestu le izboljšati.

Enako je z drugimi napravami. Lastnih **vodovodov** okoliške občine nimajo. Nekatere pač dobivajo pitno vodo iz mestnega vodovodnega podjetja. Odvisne so od dobre volje mesta, ki pogodbeno dobavljano vodo lahko računi kakor visoko jo hoče in dobavo lahko tudi vsak čas odpove. V ostalih okoliških občinah pa so samo vodnjaki ali celo kapnice (severna stran Maribora), ki ogrožajo poleg okolice še mesto. Izključeno je, da bi si okoliška občina mogla zgraditi lasten vodovod; za gravitacijski vodovod ni primernih izvirkov v bližini, za ekonomsko izkoriščanje strojnih tlačnih naprav pa je okoliš premajhen. **Plin** dobavlja izključno le mesto. **Električno** energijo dobivajo nekatere okoliške občine iz mestne, druge iz podeželskih privalnih central; priključitev na enotno oskrbovano omrežje iz javnih električnih central pa je le še vprašanje časa. Nekatere okoliške občine so imele priliko cenene priključitve na mestno, sicer iz oddaljene veelektarne napajano omrežje in na za mesto zgrajeni daljnovod, ter uživajo radi mesta tudi ugodnejšo tarifo (okolica Maribora).

Lastno **kanalizacijo** imajo samo tri okoliške občine. Zgradile so si jo šele pred kratkim, z velikim naporom in hudo zadolžitvijo, ter deloma s sodelovanjem in pomočjo mesta, ki je bilo radi bližine in radi bodoče inkorporacije okolice interesirano na skladnosti okoliške kanalizacije z mestno. Vsa ostala okolica ima greznice. Hišne odpadne vode pronicajo v tla in tvorijo stalno nevarnost za vodnjake. Ta nevarnost je v okolici mest mnogo resnejša nego na podeželju, ki je redkeje naseljeno. Da se tudi sicer v okoliških občinah za zdravstveno stanje prebivalstva danes malo stori, niti ne more dosli storiti, ve vsak, ki tam stanuje. **Kopalnišča** n. pr. so vsa v mestu. Naprava lastne kopalnice v stanovanju je za večino okoliškega prebivalstva predraga; če pa so že sredstva tu, manjka ponavadi ali vodovod ali kanalizacija ali oboje. V gosto naseljeni mestni okolici ogrožajo zdravstveno stanje naroda zelo tudi obrtna obratovališča, kakor privatne klavnice in nekatere industrije. Velikanske usluge daje mesto prebivalstvu s stalno zdravstveno-policijsko kontrolo obratovališč z živili, s kontrolo uvoza živil, zlasti mesa (prekajenega in konzerviranega) na trgu in v obratih, z nad vse važnim delovanjem posebnega zdravstvenega urada (mestnega fizikata), z modernimi klavnicami in hladilnicami, tovarnami ledu itd. Vsega tega okoliška občina ne zmore.

V **kulturnem** oziru pomeni okoliška občina prav malo. Pri prosveti je najbolj vidno, kako zelo je mesto center tudi za okoliško prebivalstvo. Vse mestne šole, tudi osnovne, obiskujejo tudi okoliški otroci. Srednjih in

strokovnih šol okolica nima, pa tudi osnovne so pomanjkljive, kljub temu da so nekatere okoliške občine številčno tako močne (do 8.000 prebivalcev), da bi morale imeti več šol in večja poslopja. A ne morejo. Zares moderno in lepo osnovno šolsko poslopje v Zg. Šiški na primer bi bilo občino skoro ruiniralo.

Zelo zaostaja okoliška občina za mestom tudi v **socialnem** skrbstvu. Mestne socialne naprave kakor ubožnice, hiralnice, ogrevalnice, podpiranje ubogih na domu, skrb za brezposelne, reševalno službo itd. ve cenili vsakdo. Zato tak stalen naval na mestne socialne urade in zavode in tako prizadevanje za pridobitev članstva mestne občine. Tukaj je razmerje med mestom in okolico za slednjo posebno neugodno, ker ima okolica mnogo več proletariata nego mesto, in sicer takega proletariata, ki pušča svoje moči v mestu in pade izrabljeno v breme okoliški občini, v kateri ima članstvo. Razume se, da okolica tem velikim bremenom ni kos in da mora socialni delokrog zanemariti, ako noče uvažati preširano visokih davkov.

Boljša varnost imetja in življenja v mestnih občinah je nadaljna prednost teh občin. Okoliške občine z njih redko žandarmerijo ne morejo nikdar nuditi prebivalstvu take varnosti.

V nekdanj štajerskih mestnih občinah je treba upoštevati tudi nacionalne interese okolice in mest, v katerih se bo slovenski nacionalni element z inkorporacijo le okreplil.

Tako bi mogel navesti še mnogo primerov iz raznih panog občinskega skrbstva, kjer okoliško prebivalstvo od svoje občine nima in ne sme pričakovati ugodnosti, kakršne ima mestno od mestne občine in katerih bi postala okolica deležna, čim se priključi mestu. Seveda takoj mestu ne bo mogoče hkrati zadostiti vsem potrebam novo priključenega okoliša. Postopoma, po razpoložljivih sredstvih, a sigurno bo uveljavljalo v teh predelih svojo komunalno politiko, gradilo in širilo mestne komunalne naprave in dvigalo materialno in duhovno kulturo sedanje okolice na nivo mesta. In to ne morda s povišanimi dokladami na okolico, temveč s skupnimi bogalimi sredstvi celega mesta.

Vsiljuje se vprašanje: ali res **mora** okolica kulturno zaostajati za mestom, ki mu je krajevno tako blizu? Ali **mora** ostati še dalje cepljena na pet, na osem davčno šibkih upravnih edinic, ki same ne zmorejo ničesar, združene v mesto bi pa opravile ogromno delo. Ne smemo pozabiti tudi na razloge, ki so bili merodajni za komasacijo selskih občin: spojitev prejšnjih malih občin v krajevno zaokroženo in gospodarsko krepko enoto, izboljšanje občinske uprave in občinskih uradov ter usposobljenje teh za vršitev večjih nalog.

Bojazen, da bo mestna občina okolico kot svojo bodočo periferijo zanemarjala, ni utemeljena; vsaj v taki meri ne, v kakršni se izraža v časopisju. Jasno je sicer, da ne more biti celo mesto enako lepo in da ne more nikdo zahtevati, da bi bila na primer periferna ulica s prilličnimi hišicami in neznačnim prometom enako težko in lepo tlakovana kakor ulica v centru z velikim prometom in večnadstropnimi poslopji, dokler ni dovolj denarnih sredstev za tako izenačenje. Morda res mestne občinske uprave v škodo periferiji včasih grešijo. A kljub temu bo imela okolica od mestne uprave vedno več nego od sedanje okoliške; saj že bežen pogled pri prehodu iz mesta da spoznati, kje se mestna občina neha. Proti morebitnemu resničnemu zanemarjanju periferije pa bo imela ta korektiv v nadzornem oblasstvu, ki ima voljo in sredstva, da bo mestno upravo, če treba s silo, opozorila na enakovrednost občanov in mestnih okrajev.

Sedaj pa še o **davkih**, ki so glavni argument proti inkorporaciji.

Res je, da je splošna davčna obremenitev v mestni občini nekoliko višja nego v okoliških. Utemeljena je pa v tem, da mesto za višjo prodajatev davkoplačevalca tudi več da in sicer absolutno in relativno več kot

okolica. Veliko razliko pa dobimo v obdavčbi le, če izračunamo povprečno obdavčbo občana — kakor se to običajno dela — tako, da delimo celotne proračunske donodke občine s številom prebivalstva. Toda na ta enostavni način dobljeni rezultat je napačen in ne da prave slike o resnični obdavčbi poedinca v mestu in okolici. Slika se bistveno izpremeni, če preiščemo posamezne davke in upoštevamo tudi posebne davčne priroke v mestu in v okolici ter dajatve, ki v občinskih proračunih okolice niso izkazane.

Doklada na direktni državni davek, ki je v mestni kakor v okoliški občini edini občinski direktni davek, je običajno nizka (25—50%), nižja nego pri skoro vseh selskih občinah, kjer znaša povprečje 100%. Ker imajo v mestu sedež visoko obdavčene velike industrijske in trgovske družbe ter drugi veliki obrali z visokim davčnim predpisom, se resnična obdavčba občana v mestu zelo premakne v korist malemu davkoplačevalcu.

Trošarine so v mestu v splošnem enake okoliškimi, ali le neznatno višje; kajli večina okoliških občin je svoje trošarine radi padlih dohodkov iz direktnih davkov že dvignila na zakoniti maksimum (na primer trošarina na alkoholne pijače).

Uvoznine okolica pač nima; ta dajatev bo nova. Toda upoštevati moramo, da plačuje mestno uvoznino (in trošarine) že danes tudi okoliško prebivalstvo, ki krije svoje potrebščine v mestu. Okoličani plačujejo torej precej davka tuji občini, od katere danes še skoro ničesar nimajo. Ta denar je danes čista izguba zanje.

Takse so protidajatve za usluge ali produkte iz mestnih zavodov in drugih javnih naprav. Njih pobiranje je popolnoma upravičeno. Plačujejo jih okoličani že danes mestu, čegar naprav se poslužujejo, ker njih občine takih naprav še nimajo.

O **vodarini** sem že zgoraj rekel, da jo mestna občina kot lastnica vodovoda lahko okolici diklira. Fakično je vodarina v nekaterih mestih za okolico višja nego za mesto, radi česar je že nastalo več sporov, v katerih pa je okolica mestu vedno podlegla. Razmerje med vodnim odjemalcem in mestno vodovodno upravo je za okolico pač civilnopravno, za mestni okoliš pa javnopravno in torej podrejeno regulirajočemu vplivu nadzorne oblasti. Napram okolici bi smel mestni vodovod obratovati kot čisto pridobitno podjetje.

Kanalščina je taksa za uporabljanje občinskega kanalskega omrežja. Kakor druge takse je utemeljena v protiuslugi občine in v načelu, da naj oni, ki uporabljajo občinsko napravo v svojo osebno korist ali jo celo nadnormalno uporabljajo, prispeva k vzdrževalnim stroškom v razmerju uporabljanja. Kanalščino so uvedle tudi one okoliške in podeželske občine, ki imajo kanalizacijo, da morejo amortizirati visoke investicije.

Prenosne takse in prirastkarina niso splošne samoupravne davščine. Zadenejo le redke posameznike povodom (dobičkanosnega) prenosa nepremičnin.

V **gostaščini** bo za priključene kraje pač nova splošna davščina, čim se bo na nje razširila. Gostaščina je nekako dopolnilo k dokladi na direktni davek, ne dosega pa skupaj s slednjo povprečne doklade v selskih občinah. Zato tudi ta davščina ne bo tako huda in se radi nje v okoliških občinah z višjo doklado ne morejo in ne smejo stanovanja občutno podražiti.

Davščina na nezazidane parcele se v nobenem mestu več ne pobira. Ostale manjše dajatve ne prihajajo v poštev.

Vidimo torej, da precej davčnih bremen mesta nosi že danes tudi okolica in da pozna tudi okoliška občina dajatve, ki so tipično mestne, ki pa jih v občinskih proračunih okoliške občine često sploh ne najdemo. Vidimo tudi, da davčna bremena mesta niso taka, kakor jih nasprotniki inkorporacije slikajo. Zlasti so trditve, da bo v okolici obrt in trgovina radi visokih davkov uničena (!), da bodo cene stanovanj za okoliško prebivalstvo nedosegljive itd., gorostasno pretirane. Nekaj

več bo javnih dajatev za vsakega. Toda bo tudi več napredka in več udobnosti, in k temu napredku bo prispevalo okolici celo sedanje mesto z vso svojo davčno močjo in premoženjem.

Dolgovi mestnih občin so skoro sami investicijski dolgovi, kojih odplačevanje ne zadene davkoplačevalcev, dočim se dolgovi okoliških občin — kolikor so zadolžene, in nekatere so prav visoko zadolžene — odplačujejo po večini iz splošnih proračunskih dohodkov, iz davkov. Mestni dolgovi torej, četudi so visoki, ne morejo neugodno vplivati na okolico.

Mislím, da tu navedeni razlogi zadostno opravičujejo trditve, da more okoliško prebivalstvo s priključitvijo k mestu le pridobiti. Če pa je priključitev v interesu okoliškega prebivalstva, naj se inkorporacija, ki jo zahtevajo tudi drugi, v teh vrsticah neupoštevani interesi, izvede. Zahtevajo pa jo tudi interesi mestnih občin, kojih uprave so sicer z mešanimi občutki sestavljale inkorporacijski predlog, ki pa jih kot interesov naših zdaleka najvažnejših občin in kulturnih žarišč absolutno ne smemo prezreti, dalje interesi državne uprave, ki hoče močne, dobro poslujoče in napredujoče samouprave, in končno interesi vsega naroda, čegar kulturna središča se s to inkorporacijo bistveno povečajo in pridobijo na moči in ugledu v državi in izven nje.

Mnenja sem, da se more debatirati samo o vprašanju, koliko ozemlja naj se priključi, to je ali naj se inkorporira tudi daljna okolica, ki z mestom še ni zrastle odnosno je še kmetijska.

Odlaganje pa nima smisla. V dveh letih, ki jih daje zakon na razpolago, razmere ne bodo prav nič drugačne; gradili pa se mora, kakor že uvodoma povedano, s temelja. In temeljito in stvarno se mora opraviti ta velevažna pregrupacija. Ako so se že pri komasaciji selskih občin volitvam na ljubo napravile tu in tam koncesije konservativnosti kmečkega prebivalstva ali željam poedinih stanovskih grup, ni treba teh napaik, ki se v organizaciji selskih občin že danes močno čutijo, pri neprimerno važnejših in naprednejših mestnih in okoliških občinah ponavljati. Upam, da okoliške občine ne bodo ocenjevale inkorporacije z najozkosrčnejšega stališča, češ da se bo uknilo nekaj občinskih uprav in da nekateri župan ne bo več župan. Tudi skrb za usodo občinskih uslužbencev ni utemeljena. Prevzele jih bodo mestne občine in jih dvignile na položaj mestnih uslužbencev.

V naslednjem naj še podam izvleček iz inkorporacijskih načrtov, ki so sedaj v razpravi pri kr. banski upravi.

Predloženi so bili od mestnih občin nastopni inkorporacijski predlogi:

Za Ljubljano.

Priključi naj se:

1. cela katastrska občina Vič;
2. celi kat. občini Zg. Šiška in Dravlje (občina Šiška);
3. od kat. občine Ježica del, v katerem leži mestni vodovod, tako da bi tekla meja ob robu gozda do Tyrševe ceste v kat. občino Stožice do (ekskluzivno) gostilne Urbanček, nato ob municijskih skladiščih (inkluzivno) dalje ob kat. meji Stožice odnosno Smartno-Moste;
4. celi kat. občini Moste in Vodmal;
5. od kat. občine Slape sedanje zemljišče aerodroma in od kat. občine Stepanja vas del do Grubarjevega prekopa;
6. od upravne občine Rudnik vas Rudnik. Meja bi tekla ob sedanji občinski meji do poti, ki vodi proti Orlam, nato čez Debeli hrib proti sedanji mestni meji;
7. vas Lipe iz občine Tomišelj.

Poleg tega predloga mestnega poglavarstva sta bila predložena še dva širša predloga mestnega gradbenega odbora, in sicer:

Prvi predlog: Priključijo naj se kat. občine Vič, Zg. Šiška, Dravlje, Št. Vid, Ježica, Stožice, Smartno ob

Savi, Moste, Vodmat, Stepanja vas, del kat. občine Slape (aerodrom) in vas Rudnik.

Drugi predlog: Priključijo naj se kat. občine Vič, Zg. Šiška, Dravljje, Glince, Št. Vid, Vižmarje, Stanežiče, Ježica, Složice, Šmarlno, Moste, Vodmat, Stepanja vas, del kat. občine Slape (aerodrom) in vas Rudnik (vzdolž Dolenjske ceste do Debelega hriba).

Za Maribor.

Priključijo naj se vse ozemlje bivših občin Krčevina, Kamnica, Rošpoh, Košaki, Studenci, Limbuš, Pekre, Radvanje, Tezno, Pobrežje in Zrkovci.

Za Celje.

Priključijo naj se:

1. ozemlje občine Celje-okolica razen krajev Košnica, Polule, Medlog, Lopata, Lokrovec, Zg. Hudinja, Pečovnik in Zagrad-Pristava;

2. od občine Teharje kraj Čret in del Osenice;

3. od občine Petrovče »Levška gmajna«.

Za Pluj.

Priključijo naj se:

1. od občine Breg ozemlje bivše občine Breg (kat. občini Sp. in Zg. Breg);

2. od občine Grajena ozemlje med Dravo in banovinsko cesto Pluj-Vurberk v ravni črti ob meji posestva graščine Herberstein ter kraj Rabeljčja vas in posestvo Babosek Franca (ozemlje od križišča banovinske ceste Pluj-Vurberk in poti proti Mestnemu vrhu);

3. od občine Rogoznica parcele št. 354/29, 354/30, 355/1 in 355/2 k. o. Nova vas.

Te predloge je kr. banska uprava, da sliši tudi mnenje okolice, dala občinskim upravam vseh neposredno ali posredno prizadetih okoliških občin v izjavo.

Besedo ima sedaj okolica.

Dr. Henrik Sleska:

O organizaciji državne uprave v pokrajini in v okraju

I.

Zavoljo velikosti modernih držav in potrebe čim intenzivnejšega spoznavanja poedinih krajev, ki se v večji ali manjši meri razlikujejo po naravnih zemljepisnih razmerah in po vkoreninjenih družabnih odnosih, je treba tudi državno upravo tako organizirati, da se čim bolj ozira na poedina ozemlja, iz katerih je država sestavljena. Poleg ministrstev in drugih vsej državi namenjenih centralnih uradov imamo v ta namen za poedine pokrajine in okraje posebna oblastva. Da pa ta oblastva ne prekoračijo svojega delokroga, da poverjene posle vršijo točno in pravilno in da obenem ustrezajo intencijam centralnih uradov in zlasti ministrstev, radi tega tvorijo vsa ta oblastva cel sistem podin nadrejenih stopenj ali instanc: nižjo, srednjo in vrhovno stopnjo.

Pri ministrstvih opažamo, da jih je mnogo in da je zlasti notranja ali občna uprava v širšem smislu porazdeljena na razne grane, ki jim načeljuje posebna ministrstva. Tudi v naši državi imamo za notranjo upravo poleg ministrstva notranjih poslov še več ministrstev, ki skrbijo za narodno gospodarstvo (ministrstvo za poljedelstvo, ministrstvo za šume in rudnike, ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za promet in ministrstvo za gradbe), dalje za prosveto (ministrstvo prosvete in kolikor opravlja posle verske uprave tudi ministrstvo pravde), končno za narodno zdravje in socialno-politične odnose (ministrstvo socialne politike in narodovega zdravja, ministrstvo za telesno vzgojo naroda). Ta razdelba notranje uprave na več gran je radi obsežnosti in raznovrstnosti poslov dokaj potrebna, najsij je tudi število teh ministrstev zelo veliko.

V pokrajini in v okraju ni potrebe tako intenzivne dekoncentracije poslov na več prirejenih oblastev. Ze zavoljo ožjega slika pokrajinskih in okrajnih oblastev s prebivalstvom je zaželeno, da je, kolikor je to pač mogoče, vsa državna uprava združena v enem samem oblastvu. Vsled manjšega teritorija teh instanc in drugačne odgovornosti šefov srednjih in nižjih instanc je več sorodnih upravnih gran lahko združenih v enem samem uradu. S tako koncentracijo poslov je varovana tudi enotnost državne uprave v poedini pokrajini in poedinem okraju. Zlasti je v korist dobri upravi, ako je vsa notranja uprava v širšem smislu osredotočena na srednji in na nižji stopnji, to je v pokrajini in v okraju, v enem samem pokrajinskem občem upravnem oblastvu in v enem samem okrajnem upravnem oblastvu.

Kraljevina Jugoslavija je že po zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja iz l. 1929. razdeljena na pokrajine, ki se zovejo banovine, dalje na

okraje, ki se zovejo srezji, in na občine. Tudi po ustavi iz l. 1931. se vrši uprava po banovinah, srezjih in občinah. Vse državno ozemlje je razdeljeno na **devet banovin**, ki imajo svoja sedišča v Ljubljani, Zagrebu, Banjaluki, Splitu, Sarajevu, Celinju, Novem Sadu, Nišu in Skoplju. Imenujejo se te banovine po važnejših vodah dravska, savska, vrbaska, primorska, drinska, zetska, dunavska, moravska in vardarska banovina. Te banovine niso zgolj ozemlja za državno upravo, nego tudi samoupravne edinice. Izven ustroja banovin je ozemlje mesta Beograd z Zemunom in Pančevim. Ta tri mesta tvorijo posebno upravno ozemlje, kateremu se smejo priključiti tudi okoliški kraji.

Banovina je v prvi vrsti ozemlje za notranjo upravo v širšem smislu, torej za občno državno upravo. Oblastvo, ki vodi te posle, se zove kraljevska banska uprava. Njej načeljuje ban, ki je predstavnik kraljevske vlade v banovini. Ban, ki ga po sedaj še veljavnem zakonu imenuje kralj na predlog ministra notranjih poslov v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta, a ki bo pozneje v smislu nove ustave bolj primerno postavljen na predlog predsednika ministrskega sveta, ni uvrščen v eno izmed položajnih skupin državnih uradnikov in uživa iste prejemke kakor minister.

Kompetenca banske uprave kot občega upravnega oblastva srednje stopnje je seveda zelo obsežna. Pri opisu te kompetence gre za dvoje razmejitev, za verikalno razmejitev proti nadrejenim in podrejenim oblastvom in za horizontalno razmejitev proti raznim drugim oblastvom in uradom. Zakon o notranji upravi iz l. 1929. določa obseg občne uprave drugače nego upravna veda. Po tem zakonu obsega občna uprava vse državne posle, ki niso izvzeti od občne uprave. Izvzeti pa so:

a) oni posli, ki so z zakonom dodeljeni sodiščem, finančnim in vojaškim oblastvom,

b) dalje tudi oni posli, po katerih država glede na njih trgovinski ali tehnični značaj ne nastopa kot nosilec javne oblasti (avtoritativno) nego kot podjetnik.

Po naši pravni terminologiji obseza torej občna uprava le avtoritativne posle. Naša občna uprava je torej le del tega, kar sicer razumemo pod notranjo upravo v širšem smislu ali občno upravo, ker so podjetniški posli izvzeti.

Navzlic taki zakonski definiciji pojma občne uprave pa opažamo, da so po naši zakonodaji poleg poslov sodišč, finančnih in vojaških oblastev še izločeni iz občne uprave tudi avtoritativni posli raznih oblastev in uradov iz prometnega resora (n. pr. posli pomorske in rečne policije, ki jih nikakor ne moremo podvajati pod pojem podjetniških poslov). Nadalje pa opravljajo oblastva občne uprave v izdatni meri razne podjetniške

posle, tako da se bližamo tudi v našem pravnem sistemu onemu pojmovanju, po katerem je vsa državna uprava, ki ni zunanja, vojaška, sodna in finančna uprava, notranja uprava v širšem smislu ali občna uprava, edinole prometna upravna grana je po naši zakonodaji tako glede avtoritativnih, kakor glede podjetniških poslov povsem izločena iz notranje uprave. Kljub pomislekom proli zgoraj navedeni definiciji občne uprave v zakonu o notranji upravi pa je ta zakonski predpis praktično velike važnosti. Načelo, da je občne upravno oblastvo I. stopnje pristojno na prvi stopnji za vse posle občne uprave, velja namreč le za avtoritativne posle, dočim opažamo pri neavtoritativnih poslih tendenco, da jih vrše oblastva višje stopnje sama ali po posebnih ustanovah.

Občna uprava se vrši na treh stopnjah, pri čemer znanimo, da vrši občno upravo na vrhovni stopnji več vrhovnih oblastev (ministrstev), na srednji stopnji le eno oblastvo (banska uprava) in na nižji stopnji preležno eno oblastvo. Na vrhovni stopnji torej nimamo občnega upravnega oblastva, nego je za te posle pristojnih več ministrstev. Banska uprava pa je izrazilo občne upravno oblastvo, ker so pri njej koncentrirani vsi posli občne uprave, kolikor ne pripadajo vrhovni ali nižji stopnji. Nadzorna oblastva za bansko upravo so tedaj razna ministrstva in nikakor ne le ministrstvo notranjih poslov. Na nižji stopnji in pod neposrednim nadzorom banske

uprave vrše posle občne uprave predvsem sreska načelstva, vendar pa je včasih za poedine krajine ali občine del teh poslov prenešen na posebna upravna oblastva, ki bodo pozneje opisana. Načeloma opravlja posle občne uprave na prvi stopnji sresko načelstvo, ki se zbog tega tudi imenuje občne upravno oblastvo I. stopnje, a banska uprava je glede občne uprave načeloma občne upravno oblastvo II. stopnje in kot tako redna instanca za pritožbe proti prvostopnim odločbam v področju občne uprave, dalje neposredno nadzorno oblastvo po službeni dolžnosti tudi nad vsemi nižjimi oblastvi občne uprave v banovini. Banska uprava pa odločuje glede nekaterih poslov občne uprave tudi na prvi stopnji. Take izjeme morajo biti v zakonu in sicer predvsem v zakonu o banski upravi ali v kakšnem specialnem zakonu o poedinih upravnih stvareh izrečno navedene. Ministrstvom pripada vrhovno vodstvo občne uprave in vrhovni nadzor nad vsemi oblastvi občne uprave na srednji in nižji stopnji, in sicer onemu ministrstvu, ki je v stvari pristojno, a glede oblastev občne uprave kot celote je ministrstvo notranjih poslov kompetentno. Jasno je, da posluje stvarno pristojno ministrstvo tudi kot pritožno oblastvo v vseh onih zadevah, v katerih odloča banska uprava izjemoma na prvi stopnji. Slednjič je v poedinih zakonih ministrstvom še več drugih stvari pridržanih za odločanje na I. in torej obenem poslednji upravni stopnji. (Nadaljevanje.)

Dr. V. K.:

Uredba o občinskih uslužbencih

(Nadaljevanje)

Prestanek službe.

VIII. poglavje uredbe o občinskih uslužbencih ureja vprašanje prestanka službe. Ti predpisi veljajo za **pragmatične uslužbence na glavnih službenih mestih** ter za **pomožne pragmatične uslužbence**, za poslednje pa le v omejenem obsegu, namreč kolikor se li predpisi ne nanašajo na upokožitev, pokojnino in odpravnino. Pomožni pragmatični uslužbenci namreč ne prejemajo pokojnine iz banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbence, ki je v smislu § 85. zakona o občinah ustanovljen le za pragmatične uslužbence na glavnih službenih mestih. Tudi odpravnina pripada v smislu čl. 47., odst. 5., uredbe le glavnim, ne pa tudi pomožnim pragmatičnim uslužbencem. Kakor sem že gori omenil*, ureja uredba v prvi vrsti službena razmerja uslužbencev na glavnih službenih mestih. Vsled določila § 30. osnutka statuta po § 90. zakona o občinah, ki ga je izdelala in razposlala občinam Kraljevska banska uprava, pa veljajo predpisi glede prestanka službe v gori omenjenem obsegu tudi za pomožne pragmatične uslužbence.

Poglavje o prestanku službe velja za gori navedene vrste uslužbencev ne glede na to, ali so stalni ali ne. Razlika je le v tem, da neslalnim pragmatičnim uslužbencem služba tudi še lahko iz nekega razloga prestatne, ki ni naveden v čl. 46. uredbe, namreč s službeno odpovedjo (čl. 17.), dočim je **pri stalnih pragmatičnih uslužbencih službena odpoved s strani občine nemogoča**. Pač pa uslužbenec, tudi če je slalen, lahko vsak čas odpove službo (ostavka). O tem še pozneje več.

Poglavje o prestanku službe pa **ne velja za pogodbene uslužbence**, in sicer niti za pogodbene uslužbence na javnih, niti na pomožnih službenih mestih. To izhaja iz zadnjega odstavka člena 6. uredbe, ki našteva, katere določila uredbe o občinskih uslužbencih veljajo za pogodbene uslužbence. Členi 46. do 54. uredbe (poglavje o prestanku službe) tu niso navedeni; radi tega se ta določila ne morejo in ne smejo uporabljati na pogodbene uslužbence.

* Glej »Samoupravo« z dne 15. avgusta 1934., štev. 15.—16., prvi stolpec, drugi odstavek.

Iz tega izhaja, da je pri pogodbenih uslužbencih možen prestanek službe le po odpovedi službenega razmerja, ne pa tudi iz razlogov, navedenih v čl. 46. uredbe. Če bi torej prišel kak pogodbeni uslužbenec n. pr. pod skrbstvo ali v konkurz (čl. 46., točka 5.), mu ne prestatne s tem dejstvom samim avtomatično služba, kakor bi bil to primer pri pragmatičnih uslužbencih, temveč mu mora občina formalno službo odpovedati, sicer ostane prizadeti tudi še dalje občinski uslužbenec.

Nasprotno pa pri pragmatičnih uslužbencih na glavnih in pomožnih službenih mestih. Tu ima nastop kakega primera, navedenega v čl. 46., za posledico, da prestatne doličnemu uslužbencu služba po sili uredbe, t. j. **avtomatično**. Že samo dejstvo, da je tak uslužbenec n. pr. izstopil iz državljanstva Kraljevine Jugoslavije (čl. 46., l. 6.), ima za posledico, da je uslužbenec s samo izgubo državljanstva, torej brez kakega posebnega sklepa občinskega odbora, prestatl biti občinski uslužbenec. On vrši sicer svojo funkcijo še dalje, dokler ne ugotovi prestanka službe sreski načelnik (čl. 52.) in dokler ga ne razreši občinska uprava službene dolžnosti (čl. 53.), ali lo so le določila, ki hočejo začasno zavarovati javni interes do nemotenega nadaljevanja poslov. O tem bomo takoj še več povedali.

Primeri prestanka službe so izčrpno navedeni v čl. 46. uredbe. Ta člen ima 12 točk, ne vsebuje pa primera prestanka službe vsled službene odpovedi, ker to že čl. 17. ureja, ter prestanka službe vsled smrti, ker smrt uslužbenca že sama po sebi onemogoča nadaljevanje službenega razmerja.

Poedini primeri navedenega člena so jasni in ne potrebujejo posebnega pojasnila.

Pomen čl. 46. je v tem, da določa ta člen liste primere, ko prestatne uslužbencu služba, dasi je slalen in dasi normalno še ni doslužil službene dobe. Ta člen je tisti regulator, ki skrbi, da uslužbenec v kljub priznani stalnosti ne more dalje v službi ostati, in sicer ali iz zdravstvenih razlogov (l. 3. in 4.), ali ker se je moralno diskvalificiral (l. 1., 2., 8. in 9.), ali radi nevestnosti (l. 7.) ali iz drugih važnih razlogov, ki ne dopuščajo nadaljnjega službovanja (če pride pod skrbstvo ali v konkurz

— t. 5., če izstopi ali izgubi naše državljanstvo — t. 6., če poda ostavko — t. 10., če se upokoji — t. 11. in če se mesto ukine — t. 12.) Če bi tega člana ne bilo, bi stalni pragmatični uslužbenci redoma doslužili polno službeno dobo, tudi če bi obstojali proti njihovemu nadaljnjemu službovanju še tako tehtni razlogi.

Ker so razlogi prestanka službe različni, so tudi pravne posledice prestanka službe različne. O tem govori čl. 47. Kjer ne zadene uslužbenca nobena ali vsaj nobena bistvena krivda na prestanku službe (tradi bolezni, če pride v skrbstvo ali v konkurz ali če se nad njim podaljša očetovska oblast in če se službeno mesto ukine), mu pripada pokojnina, če ima že deset službenih let, sicer se odpusti, in sicer pri ukinitvi službenega mesta s primerno odpravnino. Če se je moralno diskvalificiral (sodna obsodba na izgubo službe ali na izgubo častnih pravic, disciplinska obsodba na odpust iz službe, sodna obsodba na zapor daljši od enega leta v zvezi z disciplinsko obsodbo na izgubo pokojnine) se odpusti iz službe brez pravice do pokojnine, tudi če je že nad 10 let v službi. Prav tako mu prestane služba brez pravice do pokojnine, ki si jo je morebiti že pridobil, če izstopi iz našega državljanstva, če se brez vednosti in odobritve starešine, t. j. predsednika občine ali njegovega namestnika, ne javi na službo v 10 dneh, ko poteče odmor ali odsotstvo, ali ko se odredi na delo zunaj kraja službovanja ali ko zapusti službo, odnosno če je zahteval ob vstopu v službo, da je bil že prej v državi, banovinski ali občinski službi, ki mu je prestala po določbah točk 1., 2., 7. in 8. člena 46. in končno če poda ostavko na občinsko službo.

Glede ostavke določa čl. 49., da se poda pismeno občinskemu odboru. Samo usna izjava ne zadostuje. Uredba hoče, da si uslužbenec ta korak dobro premisli in zahteva radi tega pismenost. Občinski odbor mora sprejeti ostavko najkasneje v enem mesecu, ni mu je pa treba sprejeti, če je uslužbenec v disciplinski preiskavi ali če ima denarno obveznost proti občini iz službenega razmerja, ne pa tudi iz drugega razloga, n. pr. če je v zaostanku z občinskimi davščinami. S sprejetjem ostavke s strani občinskega odbora izgubi uslužbenec vse pravice občinskega uslužbenca, t. j. predvsem do nadaljnjih službenih prejemkov in do pokojnine. Če se uslužbenec v ostavki zopet vrne v službo, se mu doba, prebita pred ostavko, šteje v pokojnino, če prispevkov, ki jih je plačal pred ostavko v banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence, ob sprejetju ostavke ni dvignil, odnosno če jih je zopet vrnil skladu z obrestmi vred (čl. 66. in 162.).

Dasi nastopi prestanek službe po sili uredbe, t. j. avtomatično, je vendar treba, da se ta okoliščina posvedoči. To se zgodi z odločbo pristojnega sreskega načelnika, ki mora v odločbi hkrati tudi ugotoviti posledice prestanka službe, t. j. izreči, ali pripada uslužbencu pokojnina, odnosno odpravnina, ali ne, in iz katerega razloga. Pri pomožnih pragmatičnih uslužbencih odpade izrek glede pokojnine, odnosno odpravnine, ker jim ta vobče ne pripada (čl. 52.).

Sreski načelnik more seveda tako odločbo le izdati, če za prestanek zazna. Radi tega nalaga uredba (čl. 52., odst. 3.) občini dolžnost, da prijavi vsak primer prestanka službe sreskemu načelniku, ki mora potem izdati omenjeno odločbo. Seveda pa mora sreski načelnik predhodno preiskati, ali je v istini podan javljeni primer prestanka službe, n. pr. ali je bil uslužbenec dejanski dvanajst mesecev nepretrgano ali petnajst mesecev v dveh zaporednih letih bolan in ali še vedno ni sposoben za opravljanje službe (čl. 46., t. 4.), ali je uslužbenec v istini prišel pod skrbstvo (čl. 46., t. 5.), ali je dejanski po potečenem odmoru izostal brez vednosti in odobritve predsednika občine deset dni od službe itd. Če bi n. pr. uslužbenec neopravičeno izostal le osem dni, mu s tem ni prestala avtomatično služba in sreski načelnik ne bi mogel izdati zadevne odločbe. Pač pa bi bil to povod, da zahteva ob občini, da postavi uslužbenca pod disciplinsko postopanje, če občina tega sama ne ukrene (čl. 113.).

plinsko postopanje, če občina tega sama ne ukrene (čl. 113.).

Sreski načelnik mora v odločbi tudi ugotoviti, s katerim dnem je uslužbencu prestala služba. Podrobnejša določila o tem vsebuje čl. 48.

Odločba o prestanku službe se dostavi prizadetemu uslužbencu, pristojni občini ter upravi banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbence (čl. 52.) radi eventualne vrnitve v sklad vplačanih prispevkov (čl. 89.), seveda pa tudi banu, da more le-ta v danem primeru odmeriti uslužbencu pripadajočo pokojnino ter odrediti izplačilo iz pokojninskega sklada (čl. 93.).

Ko prejme uslužbenec odločbo o prestanku službe, ne sme službe samovoljno zapustiti, temveč ga mora predhodno občinska uprava razrešiti službene dolžnosti (čl. 53.). Ta razrešitev se mora izvršiti takoj, če je bil uslužbenec s pravomočno sodno ali disciplinsko razsodbo odpuščen iz službe, v ostalih primerih pa se mora razrešitev izvršiti najkasneje v enem mesecu. Pri izstopu iz državljanstva se smatra dan izstopa ali izgube državljanstva za dan razrešitve, v primeru, da je uslužbenec zapustil službo, pa dan, ko bi se bil moral javiti na službo. Če uslužbenec ni na službi in ga ni mogoče razrešiti po redni poti, se vzame dan izdaje odločbe o prestanku službe za dan razrešitve (čl. 53.).

Določilo, kdaj je razrešiti uslužbenca, odnosno katerega dne ga je smatrati za razrešenega, je važno, ker pripada uslužbencu pravica do aktivnih prejemkov do konca listnega meseca, v katerem je razrešen ali v katerem se smatra za razrešenega. Če bi bil uslužbenec razrešen prvega v mesecu, mu pripadajo torej prejemki do konca meseca. Isto velja tudi, če uslužbenec med mesecem umre (čl. 54.).

Uslužbencu prestane služba tudi z upokojitvijo v smislu čl. 51. uredbe. Uslužbenec ima pravico do upokojitve, ko dovrši 35 let službene dobe ali pa 65 let starosti. Ob istih pogojih sme občinski odbor tudi sam upokojiti uslužbenca, če bi le-ta ne zaprosil za upokojitve. Od pravice do upokojitve, t. j. do stavljanja v stanje pokoja, je ločiti pravico do pokojnine, ki si jo pridobi uslužbenec, ko dovrši deset let, ki jih je dejansko prebil v aktivni občinski službi na glavnem službenem mestu (čl. 64.). Uslužbenec po desetih letih še ne more zahtevati upokojitve; če bi mu pa n. pr. služba po desetih letih prestala radi več kot dvanajstmesečnega bolovanja, si je že pridobil pravico do pokojnine in mu je to priznati in odmeriti po število službenih let. O tem več pri poglavju o pokojninah.

Vprašanja in odgovori

92. Na razna vprašanja:

Radi odgovora na vprašanje št. 84 na strani 71. v št. 17-18 Samouprave 1934, ali plačujejo predsedniki občin uslužbenki davek od svojih nagrad, smo dobili mnogo vprašanj. Vsem odgovarjamo, da smo se v zadevi obrnili na ministrstvo za finance za merodajno pojasnilo, ali so te nagrade podvržene uslužbenskemu davku ali ne. Ko dobimo odgovor, ga priobčimo v končno razčiščenje tega vprašanja. Gč.

93. Vprašanje: Neki most je spadal v bivšo občino A., ki je sedaj priključena deloma k občini B., deloma k občini C. Most leži na onem delu bivše občine A., ki je spojen s sedanjo občino C. Gospodarsko likvidacijo bivše občine A. je izvršila v celoti sedanja občina B. Ta most je bilo treba popraviti v decembru 1933. Pojasnite, katera nova občina je dolžna most popraviti in stroške poravnati.

Odgovor: Po obstoječih predpisih je izvrševala proračun bivše občine A sedanja občina B kot ona edinica, ki je bila poklicana izvršiti gospodarsko likvidacijo bivše občine A. Kot taka je občina B dobivala vse dohodke za bivšo občino A po proračunu za leto 1933 in po dvanajstih letih tega proračuna do 31. marca 1934. Iz tega izvira, da mora občina B nositi tudi vse stroške, predvidene v proračunu bivše občine A za leto 1933 do 31. marca 1934, če je bil v tem proračunu za popravilo mosta potreben kredit na razpolago. Gč.

94. Vprašanje: Ali se sme na zahtevo stranke izdati uradno potrdilo brez kolka, s katerim občina samo potrdi, da je določena stranka spis vložila pri občini odnosno poštom občine na kako oblastvo. Občina je namreč izdala neko tako potrdilo, ki se je glasilo takole: »Uradno se potrjuje, da je

g. N. danes vložil pri občini z Din 20— kolkovano priložbo na komandanta Dravske divizijske oblasti radi nabave jahalnega konja ter je bil ta spis odposlan na pristojno oblastvo pod voj. br. 250 dne 24. avgusta 1934.

Smatramo namreč, da se sme izdati potrdilo, da je bil kak spis pri občini vložen, ne da bi se morala plačati taksa po tar. postf. 3. in 4. zakona o taksah, ker se s tem ne izdaje potrdilo o osebni lastnosti, razmerah, sposobnostih dotične stranke, kakor določa tar. postf. 3. in 4. zak. o taksah. To potrdilo se je stranki izdalo na njeno zahtevo le radi tega, ker stranka rabi to potrdilo za dokaz, da je bila njena pritožba v odprtem roku vložena.

Odgovor: Po določilu § 31. zakona o občnem upravnem postopku mora oblastvo na usno zahtevo vložitelja potrditi prejem vloge. Za zahtevanje in potrditev prejema vlog se po § 174. navedenega zakona ne sme pobirati nobena taksa. V.

95. Vprašanje: Oseba N. je bila do spojitve občin pristojna v občino K. Občina K. pa se je ob spojitvi razdelila tako, da se je en del priključil občini J., drugi del pa k upravni občini S. — Kraj, kjer je bila ta oseba rojena, je pripadel občini J., kraj pa, kjer je oseba N. ob času spojitve bivala, je pripadel občini S. Oba kraja sta poprej spadala pod bivšo občino K., v kateri je imela oseba N. po rojstvu domovinsko pravico.

V kateri občini ima sedaj ta oseba članstvo? Ali v občini J., kateri je pripadel rojstni kraj te osebe ali v občini S., kamor spada kraj njenega bivališča ob času spojitve?

Odgovor: Domovinsko pravico (članstvo) oseb, ki so bile pristojne v občino, katere se je razdružila v dve ali več občin, urejuje določilo § 4. zakona od 3. dec. 1863, drž. zak. št. 105. To določilo se še vedno uporablja, ker novi zakon o občinah tega vprašanja ni uredil. Po navedenem določilu je treba osebe, ki imajo domovinsko pravico v občini, ki se je razdružila, odkazati kot domačince (člane) tisti občini, s katero je spojen oni del bivše občine, na katerem so te osebe stanovali ob razdružitvi, ako pa v tem času niso več prebivale v občini, na katerem so stanovali poslednjič pred svojim odhodom iz nje.

V danem primeru je oseba N. ob razdružitvi občine K. stanovala v kraju, ki je pripadel občini S., vsled česar je navedena oseba član občine S. V.

96. Vprašanje: Neka naša občanka-vdova z nedoletnimi otroki prebiva nad deset let v območju občine S., vsled česar smo obvestili dotično občino, da je imenovana pridobila na podlagi § 17. zakona o občinah članstvo njihove občine. Občina S. nas je obvestila, da so vzeli naše obvestilo na znanje s tem, da priznajo članstvo navedeni osebi, ne pa njenim nedoletnim otrokom, kateri so bili rojeni, ko je živel še mož navedene občanke, ter imajo na podlagi § 16. zakona o občinah še nadalje članstvo naše občine. Po citiranem zakonu zadobijo namreč maloletni otroci (zakonski) očetovo članstvo in je bil oče teh otrok pristojen v našo občino. Prosimo, da pojasnite, ali je trditev občine S. pravilna.

Odgovor: Trditev občine S. je pravilna. Po § 16. zakona o občinah dobe maloletni zakonski otroci očetovo članstvo, katerega obdrže vse dolet, dokler samostojno ne pridobe članstva kake druge občine. V danem primeru je pridobila vdova članstvo občine S., v tej pridobitvi pa ji niso sledili maloletni otroci, ki izvirajo iz zakona s pokojnim možem, ki je bil član vaše občine. Ker so tedaj otroci zakonski, so obdržali očetovo članstvo v vaši občini. V.

97. Vprašanje: Kateri prazniki se pri občini smatrajo za praznike, ki se ne štejejo v rok za vlaganje pritožb?

Odgovor: O tem govori uredba o praznikih v smislu zakona o občnem upravnem postopku (izdana na osnovi § 62. zakona o občnem upravnem postopku) z dne 31. oktobra 1931, objavljena v Službenem listu z dne 19. novembra 1931, št. 72/541. Uredba velja tudi za občine. Gč.

98. Vprašanje: Ali so povračila potnin iz občinske blagajne oziroma zadevna potrdila zavezana plačilu $\frac{1}{2}\%$ ne priznanične in računске takse?

Odgovor: Ne! Po tar. postf. 33., pripombi 1., zakona o taksah niso zavezane plačilu priznanične takse priznanice o prejemu dnevnice in povračilu stroškov po zakonu, ki jih izdajajo državni in samoupravni, torej tudi občinski uslužbenci. Ta oprostitve velja tudi za privatne osebe, če izvrše kak posel zaradi ugotovitve izvestne pravice državnega ali samoupravnega oblastva kakor: izvedensko pričanje, cenitve, tolmačenje in podobno. Računska taksa za te vrste priznanič oziroma računov pa po tar. postf. 34. zakona o taksah oziroma po § 6. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 18. februarja 1934, »Službeni list« z dne 28. februarja 1934, št. 17/150, sploh ni predpisana. Gč.

99. Vprašanje: Prosim za sledeče pojasnilo: Od neke občine sem dobil vrnjeno pobotnico, glasečo se na Din 275— z razlogom, da moram plačati še polodstotno priznanično takso. Pobotnica je bila kolkovana s kolkom za Din 1— kakor vsak račun. Odtegnjen je bil tudi 1% poslovni davek. — Ali je občina upravičena terjati za to pobotnico še priznanično takso v izmeri $\frac{1}{2}\%$?

Odgovor: Popolnoma točen odgovor je na vprašanje v tej obliki nemogoč, ker ne vemo, za kateri predmet se pobot-

nica glasi. Splošno pa ima občina prav. Vsaka pobotnica (priznanica) mora biti po tar. postavki 33. zakona o taksah kolkovana s kolkom, ki znaša $\frac{1}{2}\%$ celotnega potrjenega, odnosno izplačanega zneska. (Izjeme so navedene v pripombah k označeni tar. postf. 33.). Če je pobotnica obenem račun, jo je treba kot račun kolkovati še s kolkom za Din 1—, ker znaša vsota več kakor Din 100—. O tem govori tar. postf. 34. zakona o taksah oziroma § 6. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 18. februarja 1934, »Službeni list« z dne 28. februarja 1934, št. 17/150. Računski kolek namreč znaša po tem za račune od Din 20— do Din 100— Din 0:50, za račune preko Din 100— Din 1—. Poslovni davek znaša 2% od izplačane vsote, če je račun sploh podvržen temu davku. Gč.

100. Vprašanje: Prosim pojasnila, v kakšnih primerih se kolkuje pobotnica s kolkom v izmeri $\frac{1}{2}\%$ oziroma s kolkom po Din 1—. Ali je treba polodstotno kolkovino plačati od cele vsote?

Odgovor: Pobotnice (priznanice), ki so zavezane plačevanju priznanične takse po tar. postavki 33. zakona o taksah, se morajo razen z računsko takso, če je ta predpisana, vedno kolkovati s kolkom v izmeri $\frac{1}{2}\%$ od cele potrjene vsote. Računski kolek nima s $\frac{1}{2}\%$ no priznanično takso ničesar skupnega. Gč.

101. Vprašanje: Kdaj se plača poslovni davek v izmeri 1%, kdaj v izmeri 2%?

Odgovor: Do 15. avgusta 1932 se je pobiral 1%ni splošni davek na poslovni promet, od dne 16. avgusta 1932 dalje pa se mora pobirati po 2%. — Obširen odgovor na to vprašanje dobite v odgovorih na vprašanja na straneh 217, 218 in 219 v 11. številki »Samouprave« iz leta 1933. Gč.

102. Vprašanje: Ali sme občina vložiti pri sodišču tožbo proti strankam, ki so v zamudi z najemnino?

Odgovor: Sme! Priporočljivo pa je, da se tožba vloži le na podlagi sklepa seje občinskega odbora, ne pa po svobodnem preudarku predsednika občine in to iz povsem praktičnih razlogov. — Predno pa se tožba vloži, naj se stranke pozovejo s pravilnim plačilnim nalogom, da v določenem roku (n. pr. 15 dni) plačajo zaostanke. Če bi stranke temu ne zadoštile oziroma bi se z občino ne pogodile za mirno poravnajo, naj še le občina sama vloži proti zamudnikom opominjevalno tožbo pri sodišču. Gč.

103. Vprašanje: Občina ima predvideno kot dohodek v proračunu za leto 1934/35 tudi občinsko trošarino (ne taksol) na uvoz mesnih izdelkov. Prosimo pojasnila:

- Kaj se smatra kot mesni izdelek?
- Ali se prišteva k mesnim izdelkom tudi slanina?
- Ali sme občina pobirati trošarino tudi od uvožene slanine?

Odgovor: Vi imate gotovo dovoljenje pobirati občinsko trošarino od 100 kg uvoženega mesa (mesnih izdelkov), to je od vsega mesa in tudi od vseh mesnih izdelkov, ki se v občino uvozijo in tam poročijo.

a) Za mesni izdelek se smatrajo vsi izdelki iz mesa: klobase, mesne konzerve, salame itd., pravo mejo pa je težko točno določiti.

b) Ali spada slanina med meso ali med mesne izdelke, je postranskega pomena, ker to ne pride v tem slučaju v poštev.

c) Občina sme pobirati občinsko trošarino tudi od uvožene slanine v dovoljeni izmeri. Gč.

Zbirka obrazcev po uredbi o občinskih uslužbencih in občinskih statutih po § 90. zakona o občinah je izšla v založbi fiskarne Merkur v Ljubljani. Priredil jo je dr. Vladimir Kukman, banovinski sekretar pri Kraljevski banški upravi v Ljubljani. Cena Din 16—, s poštnino Din 17—. Občine, ki še niso plačale zneska, se naprošajo, da to čimprej store, da se krijejo fiskovni stroški. Nekoliko izvodov zbirke je še na razpolago. Naročila (z navadno dopisnico) neposredno pri prireditelju dr. Kukmanu.

Važno opozorilo!

Kakor znano, imajo vse občine pravico, dobivati za javno razsvetljavo električne žarnice brez državne trošarine. Opozorjamo zaradi tega na današnji oglas priznane domače tovarne »Tesla«-žarnic, ki dobavlja take žarnice kratkim potom po izredno nizkih cenah. Ugodnost je še v tem, da odpadejo vse formalnosti, ki so potrebne pri uvozu tujih žarnic iz inozemstva. Tu zadošča že samo naročilo, vse drugo opravi tovarna sama.

Izdajatelj: Županska zveza v Ljubljani; njen predstavnik Valentin Babnik, St. Vid pri Ljubljani.
Za uredništvo odgovarja: dr. Riko Fux v Ljubljani.
Tiska fiskarna Merkur v Ljubljani (predstavnik O. Mihalek)